

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

Gabriela Tremlová

Integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem na táboře
Společenství harmonie těla a ducha

Katedra Sociální pedagogiky

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Hubertová

B 7508, Sociální práce, Pastorační a sociální práce

Praha 2013

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci: Integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem na táboře Společenství harmonie těla a ducha zpracovala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů a literatury.
2. Tuto práci nepředkládám k obhajobě na jiné škole.
3. Souhlasím s tím, aby uvedená práce byla pro studijní účely zpřístupněna dalším osobám nebo institucím prostřednictvím Knihovny ETF a v elektronické podobě prostřednictvím SIS UK.

V Praze, 6. prosince 2013

Gabriela Tremlová

Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons *Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Nezasahujte do díla 3.0 Česká republika licencí*. Pro zobrazení kopie této licence, navštivte <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/cz/> nebo pošlete dopis na adresu: Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Anotace: TREMLOVÁ, Gabriela. Integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem na táboře Společenství harmonie těla a ducha. Praha: Univerzita Karlova, Evangelická teologická fakulta, 2013. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá integrací dětí a mládeže se zdravotním handicapem na táboře „Společenství harmonie těla a ducha“. Cílem práce je představit neziskovou organizaci Společenství harmonie těla a ducha. Zaměřit se na problém integrace a vyhodnotit míru integrace v rámci jednotlivých aktivit tábora. Navrhnout opatření pro další běh tábora v roce 2014. V práci jsou vymezeny základní pojmy: „integrace“ a „volný čas na táboře“. Text je rozdělen na dva oddíly: teoretický a praktický. Tyto oddíly na sebe navazují skrze jednotlivé kapitoly. Závěr práce shrnuje výsledky, které jsem zjistila působením na táboře. V práci jsou také zmíněny návrhy pro lepší integraci v roce 2014.

Klíčová slova: Volný čas, tábor, děti, rodina, mládež, epilepsie, zdravotní handicap, hry, integrace, letní prázdniny, aktivity, hlavní vedoucí, oddílový vedoucí;

Annotation: TREMLOVÁ, Gabriela. The integration of handicapped children and youths in the camp “Společenství harmonie těla a ducha“ Prague: Charles University, Evangelical Theological Faculty, 2013. Bachelor thesis.

The bachelor thesis deals with integration of handicapped children and youths in the camp “Společenství harmonie těla a ducha“. Goal of the thesis is to present non-profit organisation “Společenství harmonie těla a ducha“, to focus on issue of integration and to analyse scale of integration within the frame of particular activities of the camp. Another goal is to make a suggestion for measures for next running of the camp for the year 2014. Following basic terms are described in this thesis: “integration“ and “free time in the camp“. Text is divided into two part: theoretical one and practical one. Those two parts are connected through each chapters. Proposals for better integration in the year 2014 are mentioned. Closing part of the thesis summarizes the results which were found out by participating in the camp.

Key Words: Free time, camp, children, family, youth, epilepsy, health handicap, games, integration, summer holidays, activities, education, chief, leader;

Poděkování

Především chci poděkovat svému odbornému konzultantovi Paedr. Vladimíru Bílkovi za odborné vedení práce. Chci poděkovat své rodině a blízkým, kteří mi byli během celého studia oporou a podporovali mě.

Obsah

Úvod	7
1. Integrace	9
1.1 Definice	9
1.2 Inkluze	9
1.3 Podmínky integrace	10
1.3.1 Podmínky úspěšné integrace	10
1.4 Mimoškolní integrace	12
2. Volný čas	14
2.1 Definice	14
2.3 Volný čas o letních prázdninách	16
3. Tábory	18
3.1 Definice	18
3.4 Osm základních pravidel tábora	18
3.5 Tábor a hra	19
3.5.1 Táborové aktivity	20
4. Společenství harmonie těla a ducha	21
4.1 Zaměření sdružení	21
4.2 Příprava tábora	23
5. Programová část tábora	28
5.1 Program tábora	28
6.2 Cílová skupina	29
5.2 Přehled jednotlivých dní	Ошибка! Залка не определена.
5.3 Výsledky	43
Závěr	52
Použitá literatura:	54
Přílohy:	58
Příloha č.1	58
Příloha č.2	59
Příloha č.3	60
Příloha č.4	61
Příloha č.5	62

Úvod

„Budeme si muset uvědomit, že do našeho světa nepatří jen ti nejzdatnější a ti, co mají nejostřejší lokty, dobráci a géniové, ale že do našeho světa patří právě tak ti nemohoucí a postižení. I postižení lační po radosti ze života tak, jako ti zdraví. I postižení by chtěli lásku přijímat, ale také ji rozdávat, i když mnozí z nich to jsou schopni vyjádřit jen stěží srozumitelným způsobem.“
(J.M.Simmel: Nikdo není ostrov,2003)

Ve své práci se zabývám tématem integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem na táboře Společenství harmonie těla a ducha.

Již dlouhou dobu je stále častější pojem „integrace“ neboli začleňování. Do České republiky se tento pojem dostal zejména ze severní a západní Evropy po pádu komunistického režimu, kdy došlo k velkým společenským změnám. V dnešní době chtějí rodiče své děti se speciálními potřebami stále častěji integrovat do běžných škol nebo volnočasových aktivit. Kolem pojmu integrace se neustále vedou ostré diskuze, je námětem mnoha debat a inspirací pro různé výzkumy.

Výběr tohoto tématu mi usnadnila spolupráce se Sdružením harmonie těla a ducha (SHTD) na Praze 6, kde pátým rokem působím jako oddílová vedoucí. Jde o celoroční ozdravné pobyty v rámci školních prázdnin nebo o víkendové akce pro děti a mládež. Jednou ze stěžejních činností sdružení je pomoc, jak zdravým, tak zejména zdravotně a sociálně oslabeným jedincům. Především jsou to děti a mládež trpící epilepsií, alergií, nadváhou, cukrovkou, enurézou, nemocemi pohybového ústrojí, nedoslýchavostí aj.

Sdružení SHTD má právě jako jeden z cílů své práce integrovat handicapované děti a mládež do široké komunity spoluobčanů a uzpůsobeným programem přispět k normálnímu vývoji dítěte.

Nejen zdraví lidé, ale především i lidé se zdravotním handicapem mohou aktivně prožívat svůj volný čas. Ten jim může umožnit rozvoj jejich osobnosti, dovedností, schopností aj.

Cílem mé práce je představit neziskovou organizaci Společenství harmonie těla a ducha. Zaměřit se na problematiku integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem na táboře SHTD. Vyhodnotit míru integrace v rámci jednotlivých aktivit tábora a navrhnout opatření pro další běh tábora v roce 2014.

V první části se budu věnovat hlavním pojmům této práce, což je integrace, volný čas a táborům. Druhá část bude věnována programové části tábora. Na základě mého pozorování a působení 14 dnů na táboře, bude podle jednotlivých činností v jednotlivých dnech popsána integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem mezi ostatní děti.

1. Integrace

1.1 Definice

Integraci lze chápat jako sjednocení, začlenění nebo i jako znovuvytvoření celku (Bartoňová, Vítková, 2007). Pojem integrace je pro tuto práci důležitý v oboru speciální pedagogiky. Dále spojení sociální integrace, ve které jde o „proces rovnoprávného začleňování člověka do společnosti – je tedy něčím naprosto přirozeným a týká se každého člena společnosti; komplikace však nastávají ve specifických případech některých osob nebo minoritních skupin (etnické menšiny, lidé s postižením apod.)“ (Slowík, 2007)

Integraci lze definovat jako stav soužití postižených a nepostižených při přijatelné pozitivní míře, jako stav vzájemné podmíněnosti - „jeden pro druhého“ (Jesenský, 1995).

V současné pedagogické teorii i praxi se pod tímto pojmem nejčastěji rozumí vzdělávání postižených jedinců společně s jejich nepostiženými vrstevníky (Švarcová, 2005). Integrace je proces, ve kterém se postižení i nepostižení navzájem poznávají, přibližují a mění se tak, že dochází k růstu pospolitosti a sounáležitosti (Vítková, 1998).

1.2 Inkluze

Pojem inkluze je často brán jako synonymum pojmu integrace nebo jako její vyšší stupeň. *„Inkluze se často nepřesně používá jako ekvivalent integrace.“ (Průcha a kolektiv, 2003)* Inkluzi lze chápat jako zahrnutí, přijetí a nemusí být také pouze pojmem pedagogickým. *„Zapojování postižených do hlavního proudu dění ve společnosti. Snaží se odstraňovat diskriminaci zdravotně postižených ve vzdělávání, socializaci, enkulturaci i ergotizaci.“ (Průcha a kolektiv, 2003)* Inkluze je principem a filozofií, která předznamenává, že školy by měly vytvořit unifikovaný systém vzdělávání všech žáků dohromady, a to při zachování stejné úrovně kvality ve vhodných věkových skupinách,

raději než zachovávat již existující strukturu postavenou na duálním systému, který segreguje studenty a učitele. (Bazalová, 2006)

Inkluze zahrnuje všechny studenty (i ty se speciálními vzdělávacími potřebami) a týká se bez výjimky všech lidí. Dbá na spolupráci dětí, rodičů, učitelů i dalších jedinců. Vychází z principu, že všichni žáci by měli patřit k jedné sociální, akademické a kulturní skupině a participovat na jejím životě (Bartoňová, Vítková, 2007).

Integrace je tedy začlenění člověka s postižením do společnosti. Soužití například osoby s poruchou autistického spektra v normální rodině. Inkluze je včlenění člověka s postižením do společnosti. Snaha o to, aby se člověk s postižením již narodil do společnosti, která ho přijme. Hájková (2005) uvádí, že pojmy – integrace a inkluze – nedosáhly dosud definitivního vymezení v naší odborné literatuře, ani ve vztahu k sobě navzájem.1.3 Podmínky integrace

K tomu, aby došlo k úspěšné integraci, je třeba dbát některých důležitých, podstatných podmínek. Většina autorů se však zabývá pedagogickou integrací a věnuje se podmínkám jejího úspěchu. Ty základní se ovšem můžou převést i na integraci mimoškolní. Integrace může být úspěšná, když v ni učitel bude věřit. To samé platí pro vychovatele, osobního asistenta, oddílového vedoucího atd.

1.3.1 Podmínky úspěšné integrace

- příprava a uspořádání programu
- odborná připravenost pracovníků/dobrovolníků/pedagogů/zdravotníků
- přijetí dítěte ostatními dětmi
- péče o děti a mládež se speciálními potřebami nesmí způsobit škodu na péči ostatních
- dobrá spolupráce s rodinou

- znát přesný zdravotní stav dítěte nebo psychologické vyšetření (Michalík 1999).

Stejně jako musí být splněny podmínky integrace, považuje se za nutný předpoklad fakt, že dítě samo musí být přiměřeně sociálně adaptabilní. S tím souvisí druh a stupeň postižení/znevýhodnění. Na integraci totiž musí být připraveno samotné dítě, instituce (škola, práce, zájmový kroužek aj.), ostatní děti (spolužáci, kolegové aj.). K integraci je velmi potřebná podpora rodiny. Samozřejmostí je používání adekvátních didaktických nebo metodologických postupů, aby integrace byla plnohodnotná.

Pokud je integrace úspěšná, vede k rozvoji znevýhodněného dítěte nebo dítěte se speciálními potřebami, které se učí týmové práci a sociálním dovednostem. Ostatní děti se učí toleranci, respektu a obohacují se o nové zkušenosti.

1.4 Mimoškolní integrace

Mimoškolní integrace spočívá v začleňování dětí se speciálními potřebami do aktivit Mimoškolní integrace spočívá v začleňování dětí se speciálními potřebami do aktivit s dětmi zdravými. Jak sám název napovídá, mluvíme o začleňování do aktivit mimo školní vyučování. Jedná se o trávení plnohodnotného času v odpoledních hodinách. To mohou být například různé zájmové kroužky. Také se může jednat i o delší časový interval, jako jsou například tábory, sportovní soustředění aj. *„Tyto akce pak skýtají příležitost navázat nová přátelství, procvičit své sociální chování, zvyšovat sebejistotu a učit se od ostatních.* (Jesenský, 2003)

Cílem mimoškolní integrace je nalezení volnočasových aktivit, kde by se děti s postižením nebo děti znevýhodněné mohly zapojit do aktivit i mezi děti zdravé. Stále je ovšem v dnešní době řada problémů, které takovou integraci provázejí, jako například:

- Stále nepříznivé klima společnosti;
- nedostatek finančních prostředků;
- nedostatek zkušeností a odborných znalostí – např. pedagogů;
- nedostatek osobních asistentů, aj. (Hubinková, 2008)

Při integraci do volnočasové aktivity se musí brát ohled na typ postižení nebo znevýhodnění dítěte. *„Jedinec na vozíčku, který má ochrnutou horní i dolní polovinu těla, se bude jen složitě začleňovat do volnočasové aktivity v podobě fotbalu. Tento jedinec se však určitě dobře začlení mezi děti ve výtvarné dílně, na zábavném dětském cvičení, kde bude moci využívat matrace nebo na dramatickém kroužku, kde není vyžadovaný velký pohyb.“¹*

¹VYSKOČILOVÁ, Lenka. Mimoškolní integrace dětí se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním na venkově [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Diplomová práce. ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI, Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Josef Slowík. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/s4541w/>>.

V některých případech je potřeba i osobního asistenta, který dítěti pomůže. Dodá mu sebevědomí, oporu a pocit většího bezpečí alespoň ze začátku.

Celá skupina určité volnočasové aktivity musí být obeznámena s integrací. Skupina zdravých dětí by měla vědět, jaké bude mít integrovaný potřeby, a jak se k jeho potřebám chovat. Měli by se na jeho příchod těšit. Integrovaný by měl být samozřejmě zase seznámený s tím, že může být jediný mezi zdravými dětmi. Měl by se také těšit a cítit se jako součást kolektivu.

„Žádná literatura nepopisuje konkrétní způsob, jak postupovat při mimoškolní integraci. Dá se říct, že se příliš neliší od podmínek integrace pedagogické.“²

² VYSKOČILOVÁ, Lenka. Mimoškolní integrace dětí se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním na venkově [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Diplomová práce. ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI, Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Josef Slowík. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/s4541w/>>.

2. Volný čas

2.1 Definice

Volný čas patří mezi základní a zásadní pojmy této práce. Jde o pojem, který má pro každého různý význam. Jinak tráví volný čas muž nebo žena, dítě nebo dospělý, bezdětná žena nebo žena s dvěma dětmi. Dalo by se s jistotou říci, že volný čas je opakem práce a povinností. Jde vlastně o zbývající čas. Člověk ho tráví svobodně a dobrovolně a činí mu tak uspokojení a uvolnění. „Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů“ (Průcha a kolektiv, 2008). Zájmy a aktivity mohou vypovídat i o osobnosti dítěte.

Z hlediska volného času dětí a mládeže, jde především o čas trávený mimo školní vyučování. Do volného času se nezapočítává ani nic, co se školním vyučováním souvisí (příprava do školy, domácí úkoly, povinnosti v domácnosti).

Existují také různé pohledy na volný čas. Podle H. W. Opaschowski (1977), má volný čas 8 funkcí:

- rekreace
- kompenzace
- výchova a další vzdělávání
- kontemplace (hledání smyslu života)
- komunikace
- participace (spoluúčast na vývoji společnosti)
- integrace
- enkulturace (rozvoj sebe sama v oblasti kultury).

Podle B.Hofbauera (2004)

- odpočinek, získání nové energie, síly
- rozptýlení, zábava
- rozvoj osobnosti (sociální, fyzický, kulturní, aj)

Děti mají poměrně dost volného času, a proto by se především společnost měla zajímat o to, jak děti tento čas tráví.

V dětství jsou to především rodiče, kteří rozhodují o trávení volného času svých dětí. Při tomto rozhodování by měly být zohledněny schopnosti a dovednosti jejich potomků. Svě děti by měli k volnočasovým aktivitám motivovat. . „Míra ovlivňování volného času závisí na věku dítěte, jejich mentální i sociální vyspělosti i na charakteru *rodinné výchovy*.“ (Pávková a kolektiv, 1999) Okolo desátého roku se už dítě začíná rozhodovat samo, co by chtělo dělat. Buď své dosavadní aktivity změní, nebo je více posílí. Zlom nastává s nástupem puberty, okolo třináctého roku, kdy většinou nastává změna postojů, názorů a s tím i změna dosavadního trávení volného času. Děti často podléhají vlivu svých kamarádů nebo vrstevníků. Zde hraje roli fakt, jestli tyto aktivity činí proto, že je baví nebo proto, že tak činí jejich kamarádi.

V současné době je velká škála aktivit školních i mimoškolních. Jde především o umělecké nebo sportovní kroužky. Bohužel ne všechny děti a mládež mají stejné možnosti. Největším problémem mnoha rodin jsou finance nebo nedostatek nabídky a to především v menších městech. „Mnoho dětí prožívá své volné chvíle ve veřejných prostranstvích, venku, na ulici, bez jakéhokoliv dohledu. Tato situace je neuspokojivá, je tím ohrožena výchova dětí a často i jejich bezpečnost.“ (Pávková a kolektiv, 1999)

Pokud dítě neplnohodnotně tráví svůj volný čas, může pod vlivem dnešní doby docházet k některým sociálně patologickým jevům, které se mohou odehrávat i na hraně zákona. „Sociálně patologickým jevem se obecně rozumí takové chování jedince, které je charakteristické především nezdravým životním stylem, nedodržíváním nebo porušováním sociálních norem, zákonů, předpisů a etických hodnot, chování a jednání, které vede k poškozování zdraví jedince, prostředí, ve kterém žije a pracuje, a ve svém důsledku pak k individuálním, skupinovým či celospolečenským poruchám a deformacím.“ (Pokorný a kolektiv, 2003)

Podobně negativní vliv na rozvoj dítěte má i nadměrné trávení volného času u počítače nebo u televize. V roce 2010

proběhl projekt „Není nám to jedno“, kde bylo dotazováno více než 1 500 dětí. Na otázku, jak dlouhý čas tráví u televize, odpovědělo 43% dětí, že se jedná o více než jednu hodinu denně a 24% dětí odpovědělo, že na televizi kouká každý den. (<http://www.neninamtojedno.cz/dotaznik-pro-deti/>) „Pokud dítě sedí denně mnoho hodin u televize nebo počítače místo sportování nebo hraním si s kamarády, přijme to jako normu a v dospělosti své zvyky bude měnit jen těžko. Stejně tak je to i se způsobem stravování. Jestliže se váš potomek láduje hamburgery a čokoládou, těžko začne jíst v dospělosti najednou zeleninu. Je třeba si uvědomit, že následkem takového životního stylu jsou mnohé zdravotní, ale i psychické problémy“, říká psycholožka Mgr. Kateřina Beerová.³

Proto je v dnešní době veliká potřeba tomu zabránit nebo alespoň dojít k omezení. Nabídnout dětem a mládeži zajímavé, lákavé, bohaté nabídky trávení volného času.

„Historické zkušenosti i zkušenosti ze zahraničí potvrzují, že prevence ve výchově je účinnější a také podstatně lacinější než náprava chyb a převýchova. A právě kvalitní výchova dětí ve volném čase má výrazný preventivní význam.“ (Pávková, 1999)

Volný čas se stále vyvíjí. Nelze říci, že jde s přibývajícím časem jenom vpřed. Nejde o žádnou jasně danou cestu. Jde o její další stálé odkrývání. A o stálé pokusy a možnosti.

2.3 Volný čas o letních prázdninách

J.Průcha pod pojmem prázdniny ve svém pedagogickém slovníku uvádí, že jde o *„část školního roku, kdy neprobíhá výuka. Termíny prázdnin na základních a středních školách stanoví právní předpisy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. V České republice trvají hlavní prázdniny dva měsíce, od 1. července do 31. srpna.“*⁴

³ O volném čase. *Průzkum o volném čase* [online]. 2010 [cit. 2010-06-01]. Dostupné z: <http://www.neninamtojedno.cz/jak-dopadl-pruzkum/>

⁴ J.Průcha, Pedagogický slovník, str. 177

Jde o nejdelší úsek, kdy mohou děti trávit svůj volný čas. Bohužel se tento čas stává pro mnohé rodiče největším problémem. Pro většinu rodičů neplatí letní prázdniny a dál musí chodit do svého zaměstnání. Školní družiny i zájmové kroužky jsou pro děti v letních dnech zavřené. Proto by si rodiče přáli pro své potomky smysluplné trávení volného času například na pobytech v přírodě, táborech, ozdravných pobytech, sportovních soustředěních aj. To si bohužel někteří z nich nemohou dovolit.

Nevhodné je ale nechat děti bez jakéhokoliv dozoru. Špatná volba volného času je může ohrozit. Na děti mohou „číhat“ různá nebezpečí například si mohou někde ublížit, ohrozit sebe, ale i ostatní, mohou si najít nesprávné vrstevníky aj.

Když se nemohou rodiče svým dětem o letních prázdninách plně věnovat nebo děti nemohou být celé prázdniny u svých prarodičů., nastupují na řadu různé organizace, které se postarají o smysluplné trávení volného času. Takové organizace mají stanovený program, výchovné a vzdělávací poslání a vyškolené pracovníky.

3. Tábory

3.1 Definice

Dětské tábory jsou už spoustu let formou výchovy ve volném čase, výchovy mimo vyučování. Umožňují dětem žít pospolu v prostředí, ve kterém mohou volně projevit svou osobnost. Prostředí, ve kterém mohou projevit své zájmy. Děti jsou uvolněni od veškerých povinností, hlavně od těch školních.

„Vyhláška č. 106/2001 sb. v současném platném znění upravuje tábor jako zotavovací akci. Zotavovací akcí se rozumí společný pobyt 20 a více dětí nebo mladistvých po dobu delší než jsou 4 dny, jehož smyslem je péče zdravotně i morálně posilující osobnost dítěte. K tomuto účelu se využívá zejména ekologicky kultivované přírodní prostředí mimo průmyslové aglomerace“⁵

Beroušek definuje tábor jako „akce zaměřené na děti, zpravidla bez účasti jejich rodičů, kde se těmto dětem věnují výchovní pracovníci“⁶

Tábory se často stávají jedinou příležitostí, kdy se dítě stará samo o sebe, bez dohledu rodičů. Za některé děti dělají rodiče spoustu věcí, avšak na táboře jsou odkázáni převážně sami na sebe. Samozřejmě za pomoci vedoucího. Děti se na táboře učí samostatnosti a soběstačnosti. Učí se samostatně rozhodovat, vyjadřovat svůj názor, řešit konflikty aj.

3.4 Osm základních pravidel tábora

1. Kvalifikované vedení – ve vedení tábora jsou osoby s akreditovaným vzděláním (MŠMT, školení) a osoby, které jsou schopné práce s dětmi (reference, praxe, kurzy) aj. Často to bývají ti, kteří už jezdili na stejný tábor jako děti. Je nutné provést výběr pracovníků na další pozice nezbytné pro provoz tábora a zajistit, aby měli vhodné vzdělání a kvalifikaci. Není-li si provozovatel jist jejich aktuální kompetentností pro tuto vysoce zodpovědnou práci,

⁵ BEROUŠEK, P., Rádce provozovatele a vedoucího dětského tábora, str. 64

⁶ Taktéž

pak ve svém vlastním zájmu a v zájmu všech účastníků zajistí jejich proškolení k tomu akreditovaným školitelem. (Beroušek, 1999)

2. Zajímavý program – program musí být zajímavý, rozmanitý, pestrý, měl by dětem poskytovat nové zážitky a být v dostatečné době předem připraven (aktivity, výlety, celotáborová hra aj.)

3. Bezpečnost – tábor má jasně stanovený řád, je bezpečný programem a náplní, je ohlášený na orgánu hygienické služby i obecním úřadu. Pro jistotu má připraven nouzový plán s jasně stanovenými pravidly (pro děti i pro vedoucí).

4. Vhodné prostředí - vyhovuje hygienickým podmínkám, nachází se v příjemném prostředí, ubytování je vhodně zvoleno podle věku a složení dětí.

5. Zdravotní zabezpečení – na táboře je zajištěn kvalifikovaný zdravotník, který vede dokumentaci o zdravotním stavu dítěte na táboře. Důležitý je i kontakt s dětským lékařem v místě konání tábora a kontakt s rodiči před konáním tábora. Veškerá potřebná zdravotní dokumentace od rodičů dětí s dalšími informacemi o jejich zdravotním stavu.

6. Dostatek informací pro všechny – informace o provozu, o programu pro rodiče a možnost seznámit se s vedoucím tábora ještě před samotným začátkem tábora.

7. Důraz na rozvoj osobnosti dítěte – tábor je přínosný pro rozvoj dětí, mají nové zážitky, dovednosti, vědomosti. K dětem je přistupováno individuálně.

8. Důvěryhodní pořadatelé – dokumentace o organizaci, doporučení, reference, propagační materiály, dokumenty o uznání statutu neziskové organizace.⁷

3.5 Tábor a hra

Součástí každého tábora je hra. Ta má své specifické znaky.

⁷O dobrém táboře. *Opravdu dobrý tábor* [online]. 2008 [cit. 2008-10-15]. Dostupné z: <http://www.dobrytabor.cz/>

„Hra je dobrovolná činnost, která je vykonávána uvnitř pevně stanovených časových a prostorových hranic, podle dobrovolně přijatých, ale bezpodmínečně závazných pravidel, která má svůj cíl v sobě samé a je doprovázena pocitem napětí a radosti a vědomím „jiného bytí“, než je „všední život“.“ (Huizinga, 1971)

Ve hře jde o spontánnost, o radost, o zábavu, o kamarádství, o dobrodružství, o představivost, o relaxaci aj. *„Hodnota hry spočívá především v tom, že přináší dítěti citové uspokojení, hra má hodnotu sama o sobě. Dítě si neumí hrát jinak než zcela zaujatě a naplno“ (Rytířová,2006)*

3.5.1 Táborové aktivity

Jak už bylo několikrát zmíněno, aktivity na táboře by měly být vybírány tak, aby se děti i mládež zabavila, zapojila, nadchla.

„Cílem každého člověka zodpovědného za tvorbu táborového programu by měl být vyvážený program nabízející všem zúčastněným možnost najít si v něm „to svoje“. Tento požadavek vychází z rozdílnosti povah, potřeb a zájmů táborníků. Každý by si měl být schopen z tábora odnést vzpomínku na tu pro něj nejlepší hru, úkol či zážitek“⁸

V táboře se prolínají dvě úrovně. Táborové aktivity a oddílové aktivity. Oddílové aktivity jsou více individuální. Odehrávají se v jednotlivém oddílovém družstvu za dohledu oddílového vedoucího. Táborníci se oddílovými aktivitami poznávají více mezi sebou, tvoří se přátelství. Táborové aktivity se více soustředí na integraci, je kladen důraz na spolupráci s dalšími oddíly. Objevuje se zde pojem pomoc, podpora, ale i soupeření.

Snahou táborů SHTD je nedělit aktivity na úroveň oddílovou. Snaží se o zapojení všech účastníků tábora do stejné činnosti společně.

⁸MIKŠÍK, J., Jak vést družinu na táboře, str. 18

4. Společenství harmonie těla a ducha

4.1 Zaměření sdružení

Společenství harmonie těla a ducha (dále jen SHTD) je občanské sdružení dětí a mládeže. Již přes 20 let se věnuje mimoškolní činnosti. Jde o neziskovou organizaci, jejíž název vznikl ze sokolského hesla „Ve zdravém těle zdravý duch.“. Harmonie potom udává rovnováhu (soulad) mezi tělesnými a duševními silami.

„V roce 2007 byl sdružení udělen čestný titul „Organizace uznaná Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy České republiky pro oblast práce s dětmi a mládeží.“⁹ Využívá poznatků z psychologie, pedagogiky, filosofie, medicíny a dalších.

SHTD pořádá především ozdravné pobyty v době všech prázdnin dětí a mládeže jako jsou letní, velikonoční, jarní nebo vánoční prázdniny. Dále se jedná o víkendové akce jako návštěva zoologické zahrady, aquaparku, sauny, výlet na koloběžkách nebo výlet na hrad. Také se pořádá pravidelná klubová činnost spojená se speciálním cvičením zaměřeným na páteř a klouby.

Tyto akce jsou určeny pro děti zdravé, ale zejména pro zdravotně či sociálně oslabené jedince. Jde o péči o děti a mládež trpící epilepsií, astmatem, enurézou, nadváhou, ortopedickými vadami, poúrazovými stavy, nedoslýchavostí, poruchou autistického spektra apod. Dále jde o děti a mládež žijící v Dětských domovech nebo Klokánku.

Jedná se o ozdravné tábory proto, že pobyt dětí a mládeže probíhá v přírodě. Tábor je především zaměřen na tělesný pohyb (protahování, jóga, cvičení, turistické výlety po okolí, sportovní hry, lyžování, regenerace – masáže klasické, masáže lávovými kameny, rašelinové zábaly, saunování, bazén aj.) Dále probíhají kreativní činnosti (výtvarná výchova, modelování, batikování, korálkování). A další zábavný program (večerní diskotéky, stezka

⁹ O společenství harmonie těla a ducha. *Společenství harmonie těla a ducha* [online]. 2009 [cit. 2009-09-01]. Dostupné z: <http://www.shtd.cz/>

odvahy, táborové ohně s kytarou, koupání v rybníce, celotáborová hra a jiné hry, vědomostní testy, divadlo, zpěv, přednes básní, hra na hudební nástroje aj.) Je také hlídán pitný režim a stravování.

Sdružení si je vědomo faktu, že v naší společnosti stále existují potíže s negativním hodnocením a negativními postoji k handicapovaným. To se poté projevuje ve zhoršené integraci. Proto má dva hlavní cíle. „*Integrovat handicapované do široké komunity spoluobčanů a uzpůsobeným programem přispět k normálnímu vývoji postiženého. Za druhé pak hlouběji seznamovat laickou veřejnost s touto problematikou v přímém kontaktu - a tím hledat cestu vzájemného pochopení.*“¹⁰

Především dětem z Dětských domovů a Klokánků pomáhá řešit, respektive poskytnout možnosti nebo rady na řešení jejich problémů. Napomáhá a snaží se o zlepšení jejich životního stylu, hodnot a cílů.

Jde o pochopení vzájemné sounáležitosti. Všichni si jsou rovni bez rozdílů. Učí k toleranci a respektu k druhým. Děti a mládež se na táboře učí vzájemné ochotě si pomáhat a podporovat.

Táborům předchází velká příprava a odborná připravenost. Často se na konci jednoho tábora musí začít připravovat ten další. Jde o vymyšlení táborové hry, shánění kostýmů, příprava rolí, příprava rozpočtu a dalšího. Výchovnou činnost a péči o děti a mládež zabezpečuje táborový personál. Jedná se o zdravotníky, studenty nebo absolventy pedagogických oborů, pracovníky ve školských zařízeních nebo o osobní asistenty. Všichni se také vždy podílejí na celoročním školení.

Je těžké vybrat jako rodič pro své dítě ten „pravý“, „nejlepší“, „nejvhodnější“ tábor. V roce 2005 občanské sdružení Pionýr vytvořil projekt „Opravdu dobrý tábor“¹¹. Projekt vznikl právě pro rodiče, kteří váhají nad táborem. Jde právě o již

¹⁰ O společenství harmonie těla a ducha. *Společenství harmonie těla a ducha* [online]. 2009 [cit. 2009-09-01]. Dostupné z: <http://www.shtd.cz/>

¹¹ O důvěryhodném pořadateli. *Osmero dobré tábora* [online]. 2008 [cit. 2008-10-15]. Dostupné z: <http://www.borovice.cz/clanky/osmero-dobreho-tabora-8-tabor-ma-duveryhodneho-poradatele/>

zmiňovaných osmi pravidlech pro dobrý tábor, kterými by se rodiče měli při výběru řídit. To je podrobněji rozepsáno v následujících kapitolách.

4.2 Příprava tábora

Než samotný tábor může začít, předchází mu složitá, těžká a dlouhodobá příprava. Jde především o organizační věci, financování, dokumentaci, programovou část, školení aj. Některé jsou níže popsány a přiblíženy. Uvedené oblasti přípravy nejsou seřazeny podle důležitosti, jsou seřazeny náhodně.

1. Výběr vhodného místa

Výběr vhodného místa není vůbec jednoduchý. Vybrané místo musí být nejen příjemné, ale musí splňovat i nespočet dalších věcí. Důležité je okolní prostředí. Louka, les, voda, které lze využít k různým aktivitám na táboře, ale zároveň je lze použít i vícrát a pokaždé jiným způsobem. Důležité je, znát vybrané místo předem. Místo nesmí být neprozkoumané a neznámé. Jde o vyvarování se různým rizikům. Mezi další prozkoumávané věci patří kapacita objektu, prostory objektu (jídelsna, strava, společenská místnost atd.). Možnost ubytování, vaření, sociální zařízení. Ceny za ubytování a všeho dalšího jsou nepostradatelné a patří mezi nejvýznamnější. Dále dostupnost k objektu, příjezdové cesty, zdravotnická zařízení.

Společenství harmonie těla a ducha jezdí posledních 6 let na stejné, prověřené, ověřené místo, což je sice výborné, ale možnosti se tím také zkracují. Stejně výlety, stejné okolí.

Výběr a nalezení přijatelného místa je opravdu složité. Najít správný terén, způsob ubytování, možnost výletů, cenová přijatelnost je složitá a těžká. Naopak změna po několika letech je pro vedoucí i děti vítána.

Letní ozdravné tábory Společenství harmonie těla a ducha probíhají na kraji lesa, krásné přírody v Pošumaví. V lokalitě s názvem „Relax areál Hnačov“. Mimo jiné v těsné blízkosti největšího rybníka v západních Čechách s možností koupání a

provozování vodních sportů. Asi 6 km od areálu tábora se nachází nejbližší obchod. Děti mají ovšem možnost nakoupení přímo v areálu tábora, kde se nachází restaurace nebo u rybníka, kde se nalézá kemp s kioskem.

Děti jsou ubytovány ve 4 bungalovech po 6 čtyřlůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením. Stravování probíhá v restauraci se dvěma velkými jídelnami, které slouží i jako klubovny. Klubovny jsou vybaveny TV, videem, minikinem, krbem, kulečnickem a akváriem. V budově restaurace se také nachází posilovna, masérna a sauna. V areálu lze dále využít dětské hřiště, minizoo, hřiště na volejbal, ohniště a velká prostorná louka. V okolí je mnoho možností na turistické výlety. Zřícenina hradu v Zavlekově (4km), muzeum v Plánici (6km).

2. Výběr vhodného termínu

Vhodný termín letního tábora je někdy složitá otázka. Společenství harmonie těla a ducha jezdí již 20 let ve stejnou dobu. Přichystány jsou vždy dva termíny po 14 dnech v červenci. Rodiče si tak mohou předem naplánovat svou dovolenou s dětmi.

3. Propagace

Letní tábor musí být kvalitně připraven, ale také kvalitně propagován. Ceny všeho, co je kolem nás rostou. Každý rok musí být snaha o naplnění turnusu větší. SHTD propaguje svou činnost formou informačních letáčků. Ty jsou vylepovány ve školách nebo jsou vyvěšeny na internetu. Zároveň jsou emailem rozepisovány rodičům a to v dostatečném časovém předstihu, s tím že oni sami ho mohou přeposlat svým známým či příbuzným.

4. Materiální zabezpečení

Na tábor je potřeba spousty materiálu určeného na různé aktivity a činnosti. Děti jsou v letáčku a pozvánce na letní tábor obeznámeni s tím, že si mají vzít svůj penál s pastelkami, lepidlem, nůžkami, blokem. U této varianty jde opravdu jen o základ. Tábor zajišťuje zbytek. Materiál potřebný pro výtvarnou, tvořivou činnost se zajišťuje formou sponzorů, darů. Sportovní vybavení má společenství už několik let své (zakoupené nebo získané formou

sponzorských darů). Stejně jako například hudební nástroje či technické vybavení.

5. Dokumentace

Do táborové dokumentace spadá například táborový řád (Příloha č.2), povinnosti vedoucího(Příloha č.4), denní režim (Příloha č.3), program tábora, koupací řád, denní rozkazy. Tyto dokumenty jsou připravovány hlavním vedoucím, provozovatelem tábora a ostatním pracovníkům tábora je tato dokumentace předána před zahájením tábora. Dále do táborové dokumentace patří zdravotnický deník, kopie zdravotních a očkovacích průkazů, jídelníček, zdravotní způsobilost pracovníků, bezinfekčnost účastníků tábora, jmenný seznam všech účastníků tábora, pracovní smlouvy, dohody o hmotné odpovědnosti, vyjádření hygienika, rozpočet tábora, závazné přihlášky dětí atd.

6. Rozpočet tábora

Nepostradatelnou částí tábora je jeho rozpočet. Každý rok je čím dál tím horší sehnat dostatečné finanční prostředky. Jde o projekty, dotace, sponzorské dary. Nejde o to zajistit finance pouze před táborem, ale také po táboře. Organizátoři tábora musí zaplatit hlavně poskytovateli stravy, ubytování atd. Po táboře musí být provedeno řádné vyúčtování a musí být odevzdána kompletní táborová dokumentace.

7. Programová část tábora

Ihned po skončení letního tábora se začíná řešit letní tábor, který bude probíhat následující rok. Celý rok se promýšlí téma, od kterého se celá táborová činnost her odehrává. Na výběru tématu se domlouvají všichni pracovníci tábora. Promýšlí se celotáborová hra, rozdělují se úkoly, dávají se návrhy. Všichni pracovníci tábora (především hlavní vedoucí a oddílový vedoucí) promýšlí celotáborovou hru. Dává se dohromady kompletní program tábora. Toto všechno se tedy musí vymyslet během roku. K tomu účelu lze například využít kratší pobyty společenství, školení a táborové schůzky.

8. Personální zajištění

Na letní tábory jezdí většinou ten samý tým, ta samá parta. Bohužel se stane, že někdo nemůže jet nebo jezdit přestane, proto se shání nový táborový vedoucí. Podmínkou není pouze studium vysoké školy v oboru sociální práce či pedagogiky nebo potvrzení od lékaře. Ten, kdo se chce stát táborovým vedoucím, musí absolvovat školení, které tábor nabízí.

Mezi táborový personál zajištěný od SHTD patří oddíloví vedoucí, hlavní vedoucí, hlavní zdravotnice tábora, pomocný zdravotník. Praktikanti v táboře nejsou, jejich funkci přebírají jmenovaní kapitáni družstva. Pomáhají s čím je potřeba, zodpovědnost za děti ovšem nepřebírají.

9. Školení

Jde o celoroční školení v rámci neformálního vzdělávání EU. Oddílový vedoucí, hlavní vedoucí i zdravotník musí projít kurzem školením. Školení probíhá celý rok v rámci všech pobytů pro děti a mládež, který pořádá SHTD a jednoho víkendu, který je věnován hlavně konkrétnímu programu letního tábora. Po úspěšném absolvování školení je vystaveno osvědčení.

Každý rok je školení zaměřeno na jinou oblast. Například v roce 2010 bylo školení na téma „Příprava na práci se zdravotně a sociálně handicapovanými a dalšími marginálními skupinami dětí a mládeže“. V roce 2011 na téma „Masáže, rekondice a regenerace pro handicapované děti a mládež“ a v roce 2012 „Příprava na práci osobního asistenta pro handicapované děti a mládež“. Na školeních přednáší specialisté v daném oboru.

Obecný obsah školení

- Základní nástin pedagogicko-psychologických znalostí při práci s dětmi a mládeží
- Práva a povinnosti pracovníků
- Dokumentace tábora
- Programová příprava
- Organizační příprava

- Bezpečnost
- Hygiena
- Koupací řád, táborový řád, denní režim aj.
- První pomoc – teoretická část
- První pomoc – praktická část

5. Programová část tábora

5.1 Program tábora

Táborový program je kompletní přehled všech činností, které se budou dít. Je zpracován po jednotlivých dnech hlavním vedoucím před samotným zahájením tábora. Na místě se samozřejmě musí počítat s tzv. „mokrou variantou“, která přichází na řadu se špatným počasím. Mezi další okolnosti, s kterými přichází úprava programu je například složení věku dětí, únava dětí, jejich momentální zdravotní stav, čas aj.) Program tábora je vytištěn a stejně jako denní režim a táborový řád vyvěšen na nástěnce každého bungalovu.

Letní tábor Společenství harmonie těla a ducha (SHTD) se konal od 29.6. 2013 do 13.7.2013. Jednalo se o 1.turnus, na který se chci v této práci zaměřit. Po dobu 14 dní jsem pozorovala, jak se děti a mládež se zdravotním handicapem začleňují mezi své vrstevníky bez zdravotního handicapu. Dále jsem sledovala při kterých činnostech je integrace na místě, je úspěšná a při kterých činnostech integrace vůbec neprochází a zároveň při kterých činnostech nebo aktivitách musí být program upraven.

Po celou dobu pobytu (14dnů) jsem byla oddílovou vedoucí mezi dětmi a mládeží se zdravotním handicapem, především mezi těmi s epilepsií. Táboru se zúčastnilo dohromady 60 dětí. Z toho jich bylo 19, na které byl brán větší zřetel.

Šlo o děti a mládež ve věku mezi 6 – 22 lety především pro ty s epilepsií, s poruchou autistického spektra, po dětské mozkové obrně, s lehkou, střední i těžkou mentální retardací.

Pro okruh pozorování, kdy je integrace příznivější a kdy méně příznivá jsem si určila 5 stupňů integrace: žádná, menší, průměrná, vyšší, optimální, které vychází z jednotlivých denních činností. Dále jsem si vytyčila 7 oblastí činností: spánek spolu s ranní hygienou, snídaně, dopolední program, oběd, odpolední program, večere, večerní program.

Každý den jsem si zapisovala aktivity, které táborníci během dne vykonávali, co vlastně dělali. Potom jsem do tabulky k danému dni a činnosti zapsala stupeň integrace, podle toho, jak se děti do aktivit začleňovaly. (tabulka č.1)

„Ž“ – žádná integrace: stupeň, kdy začleňování vůbec neprobíhá. Aktivity táborníků jsou rozdílné, program probíhá odděleně. Například když se táborníci stravují v oddělených jídelnách. Každý oddíl tráví aktivitu jinak. Jeden je v lese na dříví, druhý na procházce, třetí si maluje atd.

„M“ – menší integrace: stupeň, kdy začleňování probíhá v malém zapojení. Začlenění není nulové, probíhá už první náznak. Například, když táborníci vyrábí vlajku. Aktivita probíhá stejná, na stejném místě, ale každý si ji dělá po svém, ve svém družstvu.

„P“ – průměrná integrace: začlenění je z poloviny, na 50%. Například při dopoledním rehabilitačním programu, kdy si táborníci mohou vybrat ze 4 různých aktivit, na kterých se postupně střídají.

„V“ – vysoká integrace: stupeň začlenění vyšší než průměr, ale stále neoptimální. Například promítání filmu. Program je stejný, místo je stejné. Táborníci se ale plně nezapojují.

„O“ – optimální integrace: stupeň, kdy je začlenění nejoptimálnější, nejvyšší, nejideálnější. Stejný program, všichni pracují společně. Například hraní společných her v klubovně, hraní divadla, vyrábění masek.

6.2 Cílová skupina

Cílovou skupinou je 19 dětí a mládeže ve věku od 6 do 22 let. Z toho 10 chlapců a 9 dívek trpící převážně epilepsií, poruchou autistického spektra, mentální retardací aj.

Libor - 12letý chlapec: epilepsie a alergie na trávu

Lenka - 12letá dívka: epilepsie a hyperaktivita

Lucie - 21letá dívka: epilepsie

Lukáš - 22letý chlapec: epilepsie

Linda - 13letá dívka: epilepsie

Líba - 20letá dívka: epilepsie

Lenka - 13letá dívka: epilepsie, astma, migrény a polinóza (senná rýma)

Marek - 16letý chlapec: epilepsie, struma

Struma je nenádorové zvětšení štítné žlázy, tzv. vole. Toto onemocnění je spojené s obtížnějším polykáním, potížemi s dýcháním a problémy s hormony. Nejznámější příčinou je nedostatek jódu. U Marka probíhá hormonální léčba v podobě injekcí a tablet.

Epilepsie patří mezi neurologická onemocnění. Jde o onemocnění mozku. Lehčí formy epilepsie nijak neovlivňují intelekt dítěte a umožňují žít běžným spokojeným životem (sportovat, pracovat, vzdělávat se, aj.). Epilepsie může být doprovázena epileptickým záchvatem. Epilepsie může mít nepřeberné množství forem, stejně tak jako její průběh se u každého jedince projevuje jinak. U spousty případů může jít o pouhé zahledění, brnění, křeče, ztráta vědomí. Záchvat se může projevit kdykoliv během dne, včetně noci – spánku. Nejčastější léčbou epilepsie jsou léky (antiepileptika), tam kde léky nezabírají, nastupuje chirurgický zákrok. U všech výše popsaných je epilepsie bez záchvatů. Velký pozor se dbá na správný životní styl, který slouží i jako prevence.

Michal - 15letý chlapec: atypický autismus

Matouš - 8letý chlapec: atypický autismus

Milan - 8letý chlapec: aspergerův syndrom

Porucha autistického spektra neboli autismus je vrozená vývojová vada, která se projevuje kolem 3let dítěte. Porucha se objevuje ve třech oblastech. Oblast sociální interakce, komunikace a představitosti. Autismus tím doprovází specifické vzorce chování. U každého jde o individuální případ, stupeň závažnosti bývá různý. Příčina je stále neznámá. *„Předpokládá se, že určitou roli zde hrají genetické faktory, různá infekční onemocnění a*

chemické procesy v mozku.“¹² U všech tří chlapců probíhá autismus poruchou ve třech uvedených oblastech. Michal a Milan mají velké komunikační problémy. Oba mluví, ale srozumitelnost je špatná. U Milana se musí dávat ještě pozor na jeho útekářství. Velmi často ve vteřině uteče a někam se schová (např. pod postel, do skříně aj.) Léčba probíhá formou speciální pedagogické péče, klade se větší zřetel na stálost a pravidelnost, i když zrovna na táboře to jde mnohem hůře. Prostředí se střídá, tím dochází k narušení jejich rituálů. Žádné podávání léků zde není.

Erik - 20letý chlapec: mentální retardace

Emil - 16letý chlapec: mentální retardace a epilepsie s vagovým stimulatorem

Eliáš - 16letý chlapec: mentální retardace, epilepsie s vagovým stimulatorem

Mentální retardace je snížení rozumových schopností. Jde o omezení ve dvou nebo více oblastech adaptivních schopností jako je komunikace, orientace, sebeobsluha, schopnost pracovat, odpočívat, vzdělávat se atd.

Erik má lehkou mentální retardaci, která se projevuje především opožděnou řečí, lehce opožděnou lehkou a hrubou motorikou, dohlíží se na sebeobsluhu.

Emil má středně těžkou mentální retardaci ve spojení s epilepsií (voperován vagový stimulator). Středně těžká retardace se projevuje opožděným chápáním a řečí, opožděnou a omezenou zručností. Pomáhá se v oblasti sebeobsluhy.

Eliáš má těžkou mentální retardaci ve spojení s epilepsií (voperován vagový stimulator. Těžká mentální retardace se u Eliáše projevuje hlavně jednoduchou, minimální řečí a špatnou artikulací. Jednoduché dovednosti v oblasti sebeobsluhy. Je potřebný trvalý dohled.

Vagový stimulator je zařízení vysílající elektrické impulsy do mozku, tím dochází k zastavení epileptického záchvatu. Toto

¹²P.K.Pátá, Mé dítě má autismus, str.119

zařízení je voperováno pod levou klíční kost. Je vhodné tam, kde jsou záchvaty časté, antiepileptika nezabírají a záchvaty ohrožují život. Stimulátor snižuje frekvenci záchvatů.

Oba chlapci nosí na zápěstí magnet, který se při záchvatu přiloží na 3 vteřiny ke stimulátoru. O vagovém stimulátoru a s jeho používáním jsou obeznámeni a poučeni všichni vedoucí.

Jediný Emil a Eliáš mají epilepsii doprovázenou záchvaty, které jsou spojeny i s chvilkovou ztrátou vědomí. Emil má záchvaty především ráno ve spánku, Eliáš přes den.

Petr - 19letý chlapec: epilepsie a lehká mozková dysfunkce

Pavla - 22letá dívka: epilepsie a lehká mozková dysfunkce

Petra - 6letá dívka: epilepsie a lehká mozková dysfunkce

Lehká mozková dysfunkce je souhrnný název pro mnohé lehké odchylky mentálního vývoje. Především sem patří poruchy chování a učení (porucha pozornosti, nálady, řeči, hyperaktivita aj.). Léčba je formou léků – farmakoterapie, rehabilitace, cvičení, různými nápravnými technikami jako speciální pedagogika, logopedie aj. Petr, Pavla i Petra mají problémy s chováním (hyperaktivita) i s učením (dyslexie, dysgrafie). Epilepsie je bez záchvatů, léčba formou léků.

Alice - 12letá dívka: dětská mozková obrna, spastická diparéza, enuréza, strabismus

Dětská mozková obrna se řadí mezi tělesná postižení tzv. poruchy hybnosti - diparetická forma. Postižení se týká obou dolních končetin. Inteligence je zachována.

Alice má dále poruchu schopnosti udržet moč (enuréza). To platí u lidí, kteří už by měli umět udržet moč, kontrolovat ji. Léčba formou léků. Také trpí strabismem tzv. šilhavostí. Nosí brýle.

Eliška - 12letá dívka: epilepsie, hydrocefalus, osteoporóza

Hydrocefalus znamená zvýšenou akumulaci tekutin (mozkomíšního moku) v dutinách mozku u Elišky je způsoben zánětem mozkových blan. Často trpí na bolesti hlavy.

Osteoporóza je metabolická kostní porucha. Jde o řídnutí kostní tkáně, úbytek vápníku a jiných minerálů. U Elišky se osteoporóza projevuje bolestmi zad, snadnou lomivostí kostí.

5.2 Přehled jednotlivých dní

1.den (sobota):

odpolední program: příjezd, ubytování, vybalování, procházka po areálu

První den tábora začíná příjezdem v odpoledních hodinách. Po příjezdu jsou všichni rozřazeni do pokojů podle ubytovacího seznamu. Ten je předem připraven, na místě upravován. Někteří si přejí být spolu, snahou je vyhovět. Po rozřazení do pokojů si všichni do večere vybalují a povlíkají peřiny. Mladším účastníkům a těm, co pomoc potřebují, pomáhají vedoucí. Kvůli přehlednosti a bezpečnosti je všem zakázáno pohybovat se volně po areálu. Po vybalení následuje procházka po táboře, která je určena hlavně pro nové účastníky. **Integrace je proto menší.** Všichni se teprve poznávají, noví účastníci „pokukují“, netráví čas společně.

večerní program: promítání fotek z minulého roku nebo jiných pobytů, přečtení táborového řádu a jiných pravidel, večerka.

Po večeri se všichni schází ve velké jídelně – společenské místnosti, na promítání fotek. Starší účastníci si zavzpomínají na loňské léto, noví účastníci zjistí, co je na táboře čeká. Po promítání věnuje pozornost hlavní vedoucí pravidlům, dennímu režimu a táborovému řádu (příloha č. 2, 3 a 4). Kvůli pozdějšímu příjezdu a prvnímu dni následuje po 20. hodině klid na pokojích a večerka.

Čas byl tráven společně a ve stejné místnosti. Dá se dokonce říci, že byl tráven stejnou aktivitou. Šlo o první integrační večer. Nedochází k velké aktivitě ze strany táborníků, ale i oni reagují, vzpomínají a za pomoci ostatních zkouší dávat dohromady pravidla tábora nebo táborový řád. Proto je v této části dne **integrace optimální.**

2.den (neděle):

dopolední program: rozdělení do družstev, seznámení, rozdělení názvů jednotlivých družstev.

Druhý den dopoledne jsou všem představeni vedoucí tábora včetně zdravotnice. Táborníci se rozdělují a rozřazují do družstev navzájem se představují. Rozřazení připravují vedoucí na večerní poradě předchozí den. Následuje losování názvů družstev. Táborníci jsou aktivní. Vykřikují, jak by se chtěli jmenovat. Losují názvy družstev. Radují se, když jsou ve stejném družstvu jako jejich kamarádi. ***Integrace je optimální.***

odpolední program: výroba vlajky, vymyšlení pokřiku, příprava táborového ohně

Po obědě se všichni schází podle rozřazení v družstvech. Na pokyn svého vedoucího si rozdělují práci. Někdo vyrábí vlajku, někdo hledá ten ideální klacek na připevnění vlajky, někdo vymýšlí pokřik. Vedoucí dbá na to, aby se všichni zapojili. Ten kdo například neumí kreslit, alespoň něco vybarví apod. Po splnění těchto úkolů se jde připravit dřevo na oheň. Na této aktivitě se postupně podílí všichni. Některé aktivity probíhají po družstvech, oheň už se připravuje společně. ***Integrace se stává průměrnou.***

večerní program: představení družstev u ohně, zpívání společných písní

Po večeři se družstva se svými vedoucími scházejí u ohně, kde odpoledne připravila dřevo. U ohně se jednotlivá družstva představují. Prostřednictvím vlajky a společného pokřiku. Po představení a vystoupení jednotlivých družstev se zpívají písničky a poprvé zaznívá hymna tábora, kterou dostali všichni ještě před samotným táborem (viz příloha č. 5). Ve 20:00 odchází všichni na své pokoje a připravují se na večerku. Táborníci si navzájem tleskají za představení družstva, dávají návrhy na zpívání písniček. Čtyři táborníci chtějí zazpívat dokonce samostatně. Vedoucí tancují, někteří táborníci se přidávají. Jiní si povídají, vypráví se

nahlas příběhy, někteří vystupují s vtipem. **Integrace se proto stává optimální.**

3.den (pondělí):

dopolední program: představení celotáborové hry, poznávací procházka po blízkém okolí

Hlavním výstupem celého tábora se stává celotáborová hra. Ve hře hrají vedoucí, ale i ostatní táborníci, proto je jim v dostatečném času hra představena. Každý den jim je odkryt alespoň kousek, aby se měli na co těšit. Hra se potom odehrává na konci tábora. Následuje procházka po blízkém okolí. Cesta lesem do nejbližší vesnice, kolem rybníka a kempu. **Integrace je průměrná.** Jde se společná cesta, ale program je volný. Tvoří se skupinky.

odpolední program: drobné společenské hry, sportovní hry venku v areálu,

Hezké počasí je jako dělané na hry venku, v areálu tábora. Hrají se karty ve stínu pod stromy, menší fotbalový turnaj, opalování na dece, hra s létajícím talířem apod. Program je volný. Tvoří se skupinky. **Integrace se stává průměrnou.**

večerní program: diskotéka

Je zvykem tábora udělat v prvních dnech seznamovací diskotéku. Hned po večeři se vše připravuje místnost na tancování i se připravují samotní táborníci. Jeden vedoucí se také stává tím, kdo pouští písničky. Snaží se hrát na přání všech.

Společně se tancuje na nacvičené písničky makarena, slepičí tanec, ramzamazam, beruška aj.). Nový členové se je také rychle učí. Vedoucí předvedují. V průběhu diskotéky, je zvykem vytvořit velký kruh. Někteří se odpojují z kruhu a tancují sami uprostřed, ostatní je podporují potleskem, pískáním aj. **Integrace je ve stupni optimálním**

4.den (úterý):

dopolední program: dopolední rehabilitační program

Dopolední rehabilitační program tzv. Kolečko. Táborníkům je nabídnuto 5 aktivit. Posilovna, výtvarka, masáže, tanečky, sportovní hry. Na jednotlivých stanovištích je jeden až dva vedoucí

a táborníci jsou buď po celou dobu na jednom stanovišti, nebo se střídají (posilovna a masáže). **Integrace je průměrná.**

odpolední program: procházka k rybníku a do kempu spojené s koupáním a opalováním

Odpoledne se všem přečte koupací řád a pravidla. Poté si všichni zabalí vše potřebné a jdou na procházku k rybníku, u kterého je i kemp. V kempu je dětské hřiště a stánek, který se navštěvuje po družstvech se svým vedoucím. Hrají se společné hry na louce a táborníci se opalují. **Integrace je vyšší.**

večerní program: společné hry v klubovně

Po večeři se všichni setkávají ve společenské místnosti, kde se hrají hry. Některými hry se prověřuje, zda se všichni dostatečně znají. Hraje se „kufř“, poznávají se písničky z pohádek atd. Program je stejný a společný. Táborníci si navzájem radí. Jsou rozděleny do skupinek nebo pracují všichni společně. **Integrace je optimální.**

5.den (středa):

dopolední program: dopolední rehabilitační program

Opět stejný dopolední program jako 4. den tzv. Kolečko. **Integrace je průměrná.**

odpolední program: výlet do nejbližší vesnice s návštěvou muzea a obchodu

Odpoledne se jde na výlet do Plánice, která je vzdálená 4km. Ve městě si mohou všichni nakoupit a program je spojený s návštěvou muzea Františka Křížika. Cesta do Plánice je lesem, cesta z Plánice je po silnici. Někteří jsou svázeni autem. **Integrace je Průměrná.** Stejná cesta, ale jde se po dvojcích nebo po skupinkách. Program je volný.

večerní program: společné promítání filmu

Kvůli odpolednímu programu je večerní program odpočinkový. Společné promítání filmu. Program je stejný místem i aktivitou. **Integrace je vyšší** (chybí úplná účast táborníků na aktivitě).

6.den (čtvrtek) :

dopolední program: nacvičování divadla aneb noc básníků

V polovině tábora je zvykem hraní divadla – pohádky. Každé družstvo nacvičuje svou vlastní pohádku. Aktivita je sice stejná, ale každé družstvo jí plní samostatně a na jiném místě. **Integrace proto není žádná.**

odpolední program: táborový kvíz

Protože byl dopolední program spíše segregáční, je naopak odpoledne integrační. Všichni se vydávají na „cestu mudrců“. Někteří vedoucí šli předem do lesa ukrýt lístečky s pokyny k další aktivitě - táborového kvízu. Proto vyrazí všichni společně tyto lístečky hledat. Po určených skupinách přichází za mudrcem (vedoucím) vyplnit táborový kvíz a odpovědět na různé otázky. Část odpoledního programu probíhá společně, část programu individuálně. **Proto je integrace vyšší.**

večerní program: společné hry v klubovně

Program stejný jako 4. den večer. Program je pro všechny stejný, táborníci jsou aktivní. **Integrace je optimální.**

7.den (pátek):

dopolední program: nacvičování divadla

Program stejný jako 6. den dopoledne. **Integrace proto není žádná.**

odpolední program: výroba masek a kostýmů na celotáborovou hru

Odpoledne si všichni táborníci připravují kostýmy a masky jak na své připravované divadlo tak na celotáborovou hru. S kostýmy pomáhají vedoucí. **Integrace je menší.** Táborníci mají stejný program, ale kostýmy si připravují většinou po družstvech, aby jejich pohádka nebyla odhalena.

večerní program: promítání filmu, stezka odvahy

Uprostřed tábora je také zvykem stezka odvahy. Všem je ve společenské místnosti puštěn film a polovina vedoucích zatím čeká v lese. Všechna družstva, kromě družstva „PELIKÁNŮ“, kouká na film a postupně po dvojicích nebo skupinách odchází na stezku. Družstvo „PELIKÁNŮ“ je družstvo, kde jsou děti a mládež se zdravotním postižením nebo handicapem. Ty jdou na stezku odvahy společně až když se stmívá. **Proto je integrace menší.**

8.den (sobota):

dopolední program: dopolední hra – stopovaná

Dopolední program spočívá ve hře stopovaná. Čtyři vedoucí jdou určitou trasu, cesta se značí šipkami a po určité části se schová dopis s úkolem. Tato hra se jde po družstvech se svým vedoucím.

Integrace proto není žádná. Aktivita je stejná, každý ji ovšem plní volně po družstvech.

odpolední program: fotbalový turnaj, soutěže mezi jednotlivými družstvy, opalování

Odpolední program se odehrává v areálu tábora. Hraje se fotbalový turnaj, někdo se opaluje, někdo hraje karty. Pořádají se i sportovní soutěže nebo se cvičí s vibračními tyčemi. Program je volný, každý ho tráví „po svém“. **Integrace proto není žádná.**

večerní program: večer pod lampou x film

Večerní program je rozdílný. Družstvo „Pelikánů“ - děti a mládeže se zdravotním handicapem má večer pod lampou“. Pokud se vyloženě najde někdo, kdo chce koukat na film, je mu to umožněno. Ostatní tráví večer, který se odehrává venku pod rozsvícenou lampou. Vypráví se příběhy, zážitky, zpívají se písničky. **Integrace proto není žádná.** Rozdílný program, rozdílná aktivita.

9.den (neděle):

dopolední program: sanitární den, větrání peřin, odpočinek

Dopoledne je tzv. Sanitární, odpočinkové. Větrají se peřiny, odpočívá se na pokojích nebo ve stínu pod stromem. Program mají volný, bez sportovních aktivit. Tvoří se skupinky. **Integrace je menší.**

odpolední program: nácvik celotáborové hry

Odpoledne je věnováno většímu a delšímu nácviku celotáborové hry. Trénují se různé scény a pasáže. Program je společný. Při nacvičování táborníci spolupracují. Jsou rozděleni do dvojic, aby si například pamatovali, kde stojí nebo si pomáhají se sestavou.

Integrace je optimální.

večerní program: divadlo – pohádka, noc básníků

Hraní divadla nebo Noc básníků je večer, při kterém se všichni zapojí. Někdo individuálně někdo po skupinkách. Někdo zahraje pohádku, někdo zazpívá, někdo řekne alespoň vtip. Stejný program, stejné místo, všichni se zapojují. **Integrace je optimální.**

10.den (pondělí):

dopolední a odpolední program: celodenní výlet

Další důležitou částí tábora je celodenní výlet. Po snídani se odchází, před večeří je návrat. Cesta je náročnější. Proto jsou dvě varianty. Kratší a delší. Kratší variantu jdou děti a mládež se zdravotním handicapem a děti malé ve věku 4 – 6 let. Ostatní jdou delší trasu. Program je plně rozdílný. **Proto není integrace žádná.**

večerní program: společné promítání filmu

Kvůli celodennímu výletu je večerní program odpočinkový. Společné promítání filmu. Program je stejný místem i aktivitou. **Integrace je vyšší** (chybí úplná účast táborníků na aktivitě).

11.den (úterý):

dopolední program: nacvičování celotáborové hry

Stejně jako 9. den je odpoledne věnováno většímu a delšímu nácviku celotáborové hry. Trénují se různé scény a pasáže. Táborníci si pomáhají při nácviku. Například starší táborníci jsou požádání, aby pomohli táborníkům menším. Jsou k pomoci vedeni stále a často. Program je společný. **Integrace je optimální.**

odpolední program: sportovní olympiáda

Sportovní olympiáda je v programu zahrnuta každý rok. Tato hra je rozdělena do několika disciplín (střelba na terč, opičí dráha, slalom, lov balónků aj.) a je upravena tak, aby jí zvládl každý táborník. U každé disciplíny je jeden z vedoucích. **Integrace je proto optimální.**

večerní program: večerní hra – bojovka

Tento večer je jediný, kdy mohou táborníci „napadnout“ vedoucího. Bojovka je hra, ve které hrají táborníci proti vedoucím. Táborníci střeží své území. Vedoucí se snaží na toto území proniknout. Hra je i o velké fyzické náročnosti. Proto se některé děti nemohou zúčastnit. Proto dostávají velkou roli. Fandit svému

týmu. Buď vedoucím, nebo táborníkům. **Integrace je v tuto chvíli vyšší.** Chybí plné zapojení všech.

12.den (středa):

dopolední program: aktivity – hry venku v areálu

Stejně jako 3. den odpoledne. Hezké počasí je jako dělané na hry venku, v areálu tábora. Hrají se karty ve stínu pod stromy, menší fotbalový turnaj, opalování na dece, hra s létajícím talířem apod.

Program je volný. Tvoří se skupinky. **Integrace se stává průměrnou.**

odpolední program: hra – dekovaná, malování na vernisáž, sběr květin na výzdobu

Odpoledne se hraje tzv. Dekovaná. Jde o hru, kdy se všechny děti postaví z vnější strany kruhu, který je tvořen provazem. Jsou vybráni dva, kterým jsou zavázány oči. V kruhu musí každý nalézt jednu deku a tou trefit svého protivníka. Tato hra bývá také fyzicky náročnější. Upravenými pravidly a velkým pozorem vedoucího, který tuto hru vede, může být hra pro všechny táborníky. Je na nich zda se chtějí zúčastnit. Po hře se malují obrázky na vernisáž a sbírají se květiny na její výzdobu. **Integrace je vyšší.** Stejná aktivita pro všechny děti. Chybí plné zapojení, ve stejném prostoru.

večerní program: oheň s opékáním bizoního masa

Večer se připraví oheň, opéká se „bizoní“ maso (sojové) a zpívají se táborové hymny a písničky. Jde o podobnou situaci, jako druhý den (večerní program). Táborníci jsou aktivní, zpívají, vystupují sami s písničkou, s příběhem nebo s vtipem. Vypráví si a baví se mezi sebou. **Integrace je optimální.**

13. den (čtvrtek):

dopolední program: výroba táborových triček

Táborníci mají u přihlášky na tábor přiloženo, co vše je doporučeno vzít si s sebou. Mezi všechny různé věci je doporučeno vzít si na tábor tmavé obyčejné tričko na batik. Výroba triček je zaměřená na motiv tábora (pat a mat v džungli). Vyrábí si všichni táborníci, kteří tričko mají. Ti, co ho nemají, vyrábí, kreslí motiv na papír. Pomáhají ostatním s kreslením nebo s vystřihováním. Někteří jsou

požádání, aby pomohli druhým. Někteří tak učinili sami od sebe.

Integrace je optimální.

odpolední program: vernisáž, hledání pokladu v lese

Odpoledne je připravena vernisáž, kde mohou všichni táborníci vidět své výrobky z tábora, své výkresy nebo vyrobená trička. Prochází si všechny výrobky, povídají si, hodnotí. ***Integrace je optimální.***

večerní program: promítání fotek z pobytu a promítání ložské celotáborové hry

Předposlední večer se promítají ve společenské místnosti všechny fotky vyfocené na táboře za tyto prázdniny. Na závěr se promítají videa z tábora a především se pouští ložská celotáborová hra, která táborníky čeká následující den. Program je stejný jako první večer tábora. Táborníci tentokrát více diskutují, vzpomínají, smějí se.

Integrace je optimální.

14. den (pátek):

dopolední program: nacvičování celotáborové hry, balení, příprava na sobotní odjezd

Páteční dopoledne je tzv. Generálka celotáborové hry. Už v kostýmech a maskách se naposledy zkouší. Táborníci jsou nervózní, prožívají to všichni spolu. Snaží se, navzájem se upozorňují na poslední chyby před závěrečným finálem. ***Integrace je optimální.***

odpolední program: celotáborová hra

Odpoledne je věnováno celotáborové hře. Jsou přineseny kulisy. Táborníci se líčí, probíhají poslední přípravy. Pomáhají si do kostýmu, navzájem si malují barvami na obličej. Naposledy si zkouší společné scény. Celotáborová hra je opět natočena a po jejím konci promítnuta všem na velkém plátně ve společenské místnosti. Hlavní vedoucí všem děkuje a gratuluje, protože se vše povedlo. Táborníci si tleskají, i když na to koukají na plátně.

Poté si táborníci začínají balit své věci a připravovat se na následující den, kdy je čeká odjezd domů. Vyměňují si adresy,

vrací si půjčené věci nebo si je zanechávají na památku. ***Integrace je optimální.***

večerní program: rozlučková diskotéka

Poslední večer je věnován rozlučkové diskotéce. Tancuje se, táborníci se loučí. Opět jako 3. večer se společně tancuje na známé písničky. Tvoří se kroužek. ***Integrace je optimální.***

15. den (sobota):

dopolední program: vyklizení pokojů, rozloučení, odjezd

Poslední den končí odjezdem ihned po obědě. Táborníci celé dopoledne vyklízí a uklízí pokoje. Rozdají se jim jejich výrobky, výkresy a další. ***Integrace je průměrná.*** Program je volný.

Tabulka č. 1 integrace v jednotlivých dnech

	Sobota 1.den	Neděle 2.den	Pondělí 3.den	Úterý 4.den	Středa 5.den	Čtvrtek 6.den	Pátek 7.den	Sobota 8.den
Spánek, ranní hygienu		Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž
Snídaně		Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž
Dopolední program		O	P	P	P	Ž	M	Ž
Oběd		Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž
Odpolední program	M	P	P	V	P	V	O	Ž
Večeře	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž
Večerní program	O	O	O	O	V	O	Ž	Ž

	Neděle 9.den	Pondělí 10.den	Úterý 11.den	Středa 12.den	Čtvrtek 13.den	Pátek 14.den	Sobota 15.den
Spánek, ranní hygienu	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž
Snídaně	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž
Dopolední program	M	Ž	O	P	O	O	P
Oběd	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž
Odpolední program	O	Ž	O	V	O	O	
Večeře	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	Ž	
Večerní program	O	V	V	O	O	O	

5.3 Výsledky

Tábor se zaměřuje na integraci. Jsou ovšem aktivity, které mohou být rozdílné a integrace je při nich minimální nebo žádná. Vždy se řeší způsoby, jak děti a mládež se zdravotním handicapem maximálně zapojit mezi ostatní. Ne vždy je ovšem integrace možná. Snaha hlavního vedoucího a ostatních vedoucích ovšem je, nalézt při jakékoliv činnosti alespoň integraci minimální. Vybrány jsou ty činnosti, při kterých není integrace vždy možná a musí dojít k jejich úpravě nebo jiné variantě.

Každý večer po večerce, kdy už jsou táborníci ve svých pokojích, ve svých postelích, je bungalov „předán“ kapitánovy družstva (je starší 15let), který má za úkol hlídat, než se vedoucí vrátí z porady, nebo když bývá porada delší, střídají se na poradách vedoucí. Alespoň jeden z vedoucích je na poradě, druhý na bungalovu zůstává. Porady probíhají každý večer, na pokoji hlavního vedoucího. Na poradě se řeší, jaký byl den. Zhodnotí se a vyhodnotí, co bylo skvělé, na co se musí dát příště pozor atd. Shrne se vše, co se daný den událo. Také se řeší den následující. Individuálně se probírá program příštího dne. Řeší se tedy den, program příštího dne, ale i vše ohledně táborníků (děti a mládeže).

Rozdělení do družstev

První večer na táboře se sejdou všichni vedoucí a zdravotník a dávají dohromady rozdělení dětí do družstev. To se stává nejdůležitějším, od toho se odvíjejí veškeré aktivity. Podstatnou roli hraje věk dětí, pohlaví, zdravotní stav a počet. Rozdělení do skupinek je postaveno na tom, aby v každé skupině byla dívka, táborníka mladšího i staršího věku a zároveň, aby byl v každé této skupině stejný nebo přibližný počet dětí. Zpravidla to bývá po přibližně 10-13 dětech. Jedno hlavní družstvo je rozděleno na děti a mládež se zdravotním handicapem. Tato skupinka dětí a mládeže je vyššího počtu a její rozdělení stojí na zdravotním stavu dítěte.

Důvodem jsou některé rozdílné aktivity, lepší uspořádání programu. Již několikrát je v práci zmíněno, že se stejně pouze ve výjimečných případech konají aktivity jednotlivě, po oddílech.

Výsledek integrace, řešení: Rozdělení družstev bohužel není příliš integrační. Dá se spíše říci, že jsou děti a mládež se zdravotním handicapem od ostatních separováni. Pozitiva stávajícího rozdělení (zdravotní stav, lepší organizace programu). Negativa (nejde o proces integrační, děti a mládež se mohou cítit méněcenní, ublížení). Proto bych pro příští rok navrhovala, zkusit družstva promíchat. Zařadit děti a mládež se zdravotním handicapem mezi ostatní, nedělat z nich jen jedno velké družstvo.

Stravování

Nejzávažnější a nejproblematičtější se z tabulky jeví stravování. Stravování je každý den zhodnoceno jako nulová, žádná integrace. Proto si popíšeme proč tomu tak je.

Strava je zajištěna 5krát denně v budově, kde se nachází kuchyně, restaurace, masérna a dvě jídelny, které slouží i jako klubovny. Dvě jídelny tábora vyhovují. Jedna, větší jídelna je určena pro děti a mládež, které nepotřebují speciální péči. Druhá jídelna, ta menší je určena pro děti a mládež se zdravotním handicapem. Je tomu tak z důvodu velkého rozdávání léků a stravovacím návykům, ale i kvůli tomu, že do velké jídelny se všichni nevejdou. Proto bylo rozhodnuto tak, jak to je. Někteří táborníci hlavně ti s epilepsií berou léky. Většina z nich po snídani, po obědě i po večeři. Jejich podávání bývá i někdy složitější. Některé děti berou i víc než jeden prášek.

Všechny léky má u sebe zdravotnice tábora, která má za táborníky ze zdravotního hlediska zodpovědnost. Jak ona, tak oni potřebují na podávání léků klid a než rozdá všem jejich léky a vše si zkontroluje, zabere to i více času. Ti, kteří žádné prášky neberou, bývají už po určité době neklidné a tvoří se hluk. Z hlediska stravovacích návyků to také bývá složitější. Někteří nejsou zvyklé nebo odmítají jíst příborem, sahají si do jídla a kousání jim jde hůře. Například děti a mládež s mentální retardací nebo s autismem

potřebují jídlo nakrájet apod. Ti by se tak mohly stát terčem posměšků. Nejsou rozptylovány a na vše mají svůj klid. V poslední řadě mají někteří ranní záchvaty, které se mohou nejčastěji stát po probuzení nebo i po snídani. Všichni jsou samozřejmě seznámeni s tím, co epilepsie znamená. Ovšem v menší jídelně s menším počtem táborníků, kde sedí i zdravotnice je záchvat nejrychleji rozpoznán a dochází k přímé pomoci.

Všechny tyto informace jsou podloženy kratšími pobyty, kdy jezdí méně účastníků a všichni sedí ve společné jídelně. Integrace se tedy v tomto případě neprojevila jako úspěšná.

I přes to jsou ale jídelny propojeny a jsou otevřené dveře. O programu jsou všichni informováni společně tak, aby ho všichni dobře slyšeli. Rozdělení jídelny jim je zdůvodněno podle rozdělení družstev, podle rozdělení bungalovů a také proto, že v menší jídelně sedí paní zdravotnice, která léky rozdává.

Výsledek integrace, řešení: Stravování probíhá pro děti a mládež se zdravotním handicapem v jiné místnosti, než se stravují ostatní táborníci bez zdravotního handicapu. Také tato činnost se jeví spíše jako opak integrace. Pozitivum (zdravotní dohled, děti a mládež se nestávají terčem posměšku, klid na jídlo, rozdávání léků). Negativum (děti a mládež se zdravotním handicapem se mohou cítit odtržení, separace od ostatních). Jídelny nejdou více spojit, než otevřenými dveřmi (které jsou). Proto bych zkusila Děti a mládež náhodně rozesadit.

Polední klid

Na oblast stravování ihned navazuje polední klid, který podle tabulky taktéž vyšel s nulovou integrací.

Polední klid nastává po obědě. Jde o čas odpočinku. Na táboře SHTD je polední klid v rozmezí hodiny až dvou dle programu. Táborníci mají dvě varianty. Jednou z nich je trávit polední klid v klubovně, kde se promítá na velkém plátně animovaná pohádka. Druhou variantou je být v tento čas v klidu na svém pokoji. U dětí a mládeže se zdravotním handicapem je doporučena druhá varianta. Někteří z nich chodí po obědě spát i

doma, proto se jim nenarušuje jejich režim. Pouze dvě děti se zdravotním postižením chtěly po celý pobyt zůstat na animované pohádce. Jednalo se o dvě děti s poruchou autistického spektra, které u pohádky zůstávaly naprosto klidné.

Výsledek integrace, řešení: Dětem a mládeži se zdravotním handicapem je dána možnost výběru. Ovšem více je jim doporučena jen jedna. Pro větší integraci bych navrhovala jejich volbu bez důslednějšího doporučení. Může se stát, že někteří si vyberou druhou variantu, protože si myslí, že stejně nemají na výběr.

Sportovní aktivity

Dle zdravotního stavu jsou upravovány některé aktivity a hry, aby docházelo alespoň k integraci minimální. To se týká především dětí a mládeže s epilepsií nebo po dětské mozkové obrně. Na ty musí být brán větší zřetel, nesmí být vystaveny nadměrné fyzické námaze.

K tomu slouží jejich zdravotní záznamy, které má zdravotník u sebe. Velice nutná je tedy také spolupráce s rodinou, která poskytuje všechny dostupné informace a dokumentaci o jejich dítěti. Samozřejmě naopak nesmí docházet k přehnané separaci a veškerému vynechání sportovních aktivit. Někdy je lze pouze poupravit. Například při fotbalovém turnaji se může účastnit i dítě s epilepsií, pouze se pohlídá čas, který tráví na hřišti. Vyhlásí se například střídání nebo se postaví do brány jakožto nejdůležitější člen týmu. Ostatní se také mohou stát důležitými fanoušky, i tak tráví čas společně.

Výsledek integrace, řešení: Integrace se při sportovních aktivitách jeví jako velice dobrá. Děti a mládež se zdravotním handicapem jsou do sportovních aktivit zařazovány. Aktivity jsou upravovány tak, aby se jich mohli zúčastnit všichni.

Procházky, výlety

Výlety a procházky po okolí jsou taktéž upraveny podle zdravotního stavu dítěte. Jde především o náročnější výlety do vzdálenějšího okolí.

Předem, podle aktuálního rozpoložení, je prokonzultováno společně se všemi vedoucími, zda vůbec může dítě výlet absolvovat. Je vždy řešeno více variant. Například může dítě zůstat v táboře a výlet vůbec neabsolvuje, což je pouze ve výjimečných případech. Cesta mu také může být přizpůsobena. Například je rozhodnuto, že jednu cestu může absolvovat společně se všemi dětmi a zpáteční cestu může být popřípadě odvezeno vozem. To platí i v případě těch nejmenších dětí, které ještě dlouho trasu nezvládnou. K tomu je určen tranzit, který tábor vlastní.

Nejdůležitější je celodenní výlet. Ten bývá náročnější na vzdálenost a s obtížnější trasou. Při tomto výletě jsou děti podle zdravotního stavu rozděleny na dvě skupinky. „Zdatnější“ první skupinka jde trasu celou, skupinka druhá jde trasu jinou nebo zkrácenou. Všechny výlety jsou řešeny individuálně.

Výsledek integrace, řešení: Integrace se při této aktivitě jeví jako průměrná. Některé cesty absolvují všichni stejné. Jiné cesty jsou rozdílné. Jde o velmi individuální situace a případy.

Spánek a hygiena

Spánek je jedna z nejdůležitějších lidských potřeb. Stává se i určitou formou relaxace a prostředkem k načerpání nových sil. Především děti a mládež s epilepsií potřebují pravidelný a nepřerušovaný spánek. Proto jsou tyto děti a mládež ubytovány v prvním bungalovu, kde spí i zdravotnice. Hned ve vedlejším bungalovu jsou ubytovány děti a mládež, které mají další jiné nebo podobné speciální potřeby. V dalším jsou ubytovány děvčata a v posledním chlapci bez větších speciálních potřeb. Se spánkem úzce souvisí budíček. Ten probíhá u dětí, které potřebují na spánek klid šetrným způsobem především proto, aby se zabránilo ranním záchvatům. Formou mírného hlasu nebo pohlazením. Se spánkem souvisí i ranní nebo večerní hygiena. Některý účastník tábora, i

když už není malý, potřebuje pomoci. Neumí si sám vyčistit zuby, neumí se sám osprchovat nebo se musí alespoň kontrolovat.

Výsledek integrace, řešení: Integrace je při těchto aktivitách nulová. Pozitivum (klid na spánek, zdravotník na bungalovu). Negativum (separace od ostatních). Jde taktéž o individuální případy. Navrhovala bych dle konkrétního případu a situace, umístění dětí a mládeže se zdravotním handicapem mezi ostatní. Případla by větší práce pro oddílové vedoucí na jednotlivých bungalovech. Integrace by tak ovšem byla úspěšnější.

Dramatická výchova

Naopak dramatická výchova se prokázala jako nejvhodnější, nejvyšší a neoptimálnější prvek integrace. Děti si mohou zahrát na úplně jinou, jakoukoliv roli ve svém životě. Ať už s maskou nebo bez masky mohou projevit svou bezprostřednost, výjimečnost, přednost bez ohledu na jejich handicap, postižení, onemocnění. Dramatická výchova se na tábore objevuje často například při „noci básníků“. Večer při kterém děti vystupují s tancem, zpěvem, divadelním představením aj. Hrají se po družstvech pohádky, kreslí se na vernisáž, tvoří si masky na celotáborovou hru, vymýšlí oddílový pokřik, kreslí vlajku, vyrábí si táborová trička, atd.

Z dramatické nebo také jinak divadelní či tvořivé výchovy vyplývají slova jako divadlo, drama, tvořivost. Tato výchova spadá mezi obory výchovy estetické, kam také patří výtvarná, hudební, literární a pohybová (taneční) výchova.

Josef Valenta definuje dramatickou výchovu takto: „*Dramatická (respektive divadelní) výchova je systém řízeného, aktivního, uměleckého, sociálního a antropologického učení dětí či dospělých založený na využití základních principů a postupů dramatu a divadla*“¹³

Eva Machková: „*Dramatická výchova je učení zkušeností, tj. jednáním, osobním, nezprostředkovaným poznáváním sociálních*

¹³Valenta J. , Metody a techniky dramatické výchovy, str. 40

vztahů a dějů, přesahujících aktuální reálnou praxi zúčastněného jedince. Je založena na prozkoumávání, poznávání a chápání mezilidských vztahů, situací a vnitřního života lidí současnosti i minulosti, reálných i fantazií vytvořených. Toto prozkoumávání a poznávání se děje ve fiktivní situaci prostřednictvím hry v roli, dramatického jednání v situaci. Je to proces, který může, ale nemusí vyústit v produkt (představení)“¹⁴

Děti se s dramatickou výchovou setkávají už v mateřské školce, dále na základní škole i střední škole a mohou v ní pokračovat i na vysoké škole především na pedagogických fakultách. Často se také objevuje ve výchově mimoškolní. Děti si mimo jiné prostřednictvím této výchovy rozvíjí a osvojují nové sociální dovednosti a tvořivost.

¹⁴Machková E., Úvod do studia dramatické výchovy, str. 20

Celotáborová hra

Vrcholem tábora, vrcholem dramatické výchovy, vrcholem integrace se vždy stává celotáborová hra. Již 5. rokem figuruje v celotáborové hře postava Pata a Mata. Letos se ocitli v džungli. Ve hře mají hlavní role vedoucí, ale děti mají vždy nedílnou součást. Celotáborové hry se zúčastnily všechny děti dohromady, se stejnou rolí. Skoro každý den se postupně dětem odhalovalo, co se bude ve hře dít a jakou budou mít roli. Nacvičování se věnovaly dvě společná dopoledne, ale každý den se alespoň kousek odehrál. Děti trávily čas společně, pomáhaly si a společně si tleskaly.

Za úkol měly děti dovést si na tábor kostým nebo masku nějakého zvířátka z džungle. Ti, kteří si masku nedovezli, vyrobili si jí během pobytu.

Džungle se promítla i v obrázcích na vernisáži nebo v táborovém kvízu. Večerní program vždy doprovázel Pat a Mat.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo, představit neziskovou organizaci Společenství harmonie těla a ducha. Zaměřit se na problematiku integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem na tábore SHTD. Vyhodnotit míru integrace v rámci jednotlivých aktivit tábora a navrhnout opatření pro další běh tábora v roce 2014. Nezisková organizace „Společenství harmonie těla a ducha“ je popsána v kapitole 4. Integrace a její míra v rámci vybraných aktivit je popsána v podkapitole 5.2. Integrace na tábore se jeví jako průměrná. Například aktivity z oblasti dramatické výchovy jsou často na nejvyšší úrovni. Naopak spánek a stravování je vždy v nulové úrovni. Navrhovaná opatření pro rok 2014:

- Jiné rozdělení družstev (nedělit na děti a mládež s handicapem a bez handicapu).
- Jiné rozdělení pokojů (bungalovů) nebo změna místa konání tábora (jedna budova pro všechny).
- Jiné rozdělení zasedacího pořádku při stravování v jídelnách nebo změna místa konání tábora (jedna jídelna pro všechny).
- Osobní asistenti (mohli by napomoci pro větší a u někoho i méně problematické začlenění mezi děti a mládež bez zdravotního handicapu) .
- Školení vedoucích na téma „integrace“ .

Práce obsahuje teoretické i praktické části rozdělené na kapitoly a podkapitoly, které na sebe navazují a rozkrývají téma: „Integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem na tábore Společenství harmonie těla a ducha“.

Ke zpracování bakalářské práce mi sloužily vnitřní dokumenty sdružení, odborná literatura, internetové zdroje a články. Dalším důležitým zdrojem jsou mé vlastní zkušenosti. Ve sdružení působím pět let jako oddílová vedoucí. Čtyři předchozí roky jsem působila jako oddílová vedoucí u dětí s běžnými potřebami. Letos jsem kvůli vybranému tématu byla u dětí a mládeže se zdravotním handicapem. Kvůli objektivnějšímu názoru a hlavně pohledu z obou stran.

Musím říci, že tento náhled byl o 99% jiný, než mezi dětmi a mládeží bez zdravotního handicapu. Jak přesně začleňování dětí probíhá, je opravdu nutné vidět z obou pohledů. Na co všechno se musí brát zřetel a dávat pozor je neuvěřitelné. Děti všeobecně musíme mít na očích neustále. Děti se zdravotním handicapem musí mít člověk na očích o 100% více. Je to neuvěřitelná práce, kterou si člověk nedokáže představit, dokud si to sám nezkusí.

Závěr a ta nejlepší odměna z celého letního tábora i ostatních pobytů Společenství harmonie těla a ducha je kladné závěrečné zhodnocení od samotných táborníků, potlesk vedoucím, objetí, slzy a slova, že se jim bude stýskat. Vrcholným výstupem z tábora jsou nová přátelství, jejich pokrok a to, že se nikomu nic nestalo. Za celý pobyt byly zaznamenány pouze tři epileptické záchvaty u jednoho stejného táborníka. Neuvěřitelné je, že normálně mívá doma za měsíc 10–15 záchvatů. Když se to všechno zvládne, je výsledek nepřekonatelný.

Tábor se stává prostředkem pro nové zážitky a prožitky. Děti a mládež se stále učí řešit nové situace, učí se komunikovat, dodržovat pravidla, přijímat různé role apod. Integrace dětí a mládeže se zdravotním handicapem do mimoškolních aktivit je obtížnější. Avšak integrace těchto dětí na letní tábory je ještě obtížnější. Nabídka táborů je bohatá. Ovšem tábory s integračním zaměřením jsou spíše ojedinělé a přitom je na této práci viděn krásný výsledek.

Děti a mládež spolu umí sdílet volný čas, znají své možnosti a učí se je respektovat. Vždy, pokud je to možné, se hledá řešení, hledá se varianta začlenění. V práci jsou zmíněny činnosti, při kterých je integrace nejvyšší, optimální a činnosti, při kterých integrace neprobíhá. Proto jsou navržena řešení, jak integraci v roce 2014 zvýšit.

Důležité není za každých okolností hledat řešení. Důležitý je pozitivní prospěch dítěte, jeho spokojenost, uvolnění, radost a úsměv na tváři.

Použitá literatura:

BARTOŇOVÁ, Miroslava a Marie VÍTKOVÁ. *Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: texty k distančnímu vzdělávání*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2007, 247 s. ISBN 978-807-3151-584

BAZALOVÁ, Barbora. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v zemích Evropské unie a v dalších vybraných zemích*. 1. vyd. Brno: Masarykova universita, 2006, 188 s. ISBN 80-210-3971-X.

BEROUŠEK], [Petr. *Rádce provozovatele a vedoucího dětského tábora*. Praha: Soudy, 1999. ISBN 978-802-3870-534.

HÁJKOVÁ, Vanda. *Integrativní pedagogika*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2005, 123 s. ISBN 80-868-5605-4.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-717-8927-5.

HUBINKOVÁ, Zuzana. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. 3., aktualiz., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2008, 277 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1593-3.

HUIZINGA, Johan. *Homo ludens: o původu kultury ve hře*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 1971, 226 s. Ypsilon (Mladá fronta), sv. 13.

JESENSKÝ, Ján. *Kontrapunktů integrace zdravotně postižených*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, 175 p. ISBN 80-718-4030-0.

MACHKOVÁ, Eva. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: IPOS - Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1998, 199 s. ISBN 80-901-6603-2.

MICHALÍK, Jan. *Školská integrace dětí s postižením*. 1. vyd. V Olomouci: Univerzita Palackého, 1999, 135 s. ISBN 80-706-7981-6.

MIKŠÍK, Jaroslav. *Jak vést družinu na táboře*. Vyd. 1. Brno: Jaroslav Mikšík-GINKGO, 2002, 65 s. Spirála (Jaroslav Mikšík-GINKGO), sv. 2.

OPASCHOWSKI, Horst W. *Einführung in die Freizeitwissenschaft*. 4., überarb. und aktualisierte Aufl. Wiesbaden: VS, Verl. für Sozialwiss, 2006. ISBN 35-311-4863-X.

PÁTÁ, Perchta Kazi. *Mé dítě má autismus*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 120 s. Pro rodiče. ISBN 978-802-4721-859.

PÁVKOVÁ, Jirřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, 229 p. ISBN 80-717-8295-5.

POKORNÝ, Vratislav, Jana TELCOVÁ a Anton TOMKO. *Prevence sociálně patologických jevů: manuál praxe*. 3. rozš. vyd. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2003, 186 s. Prevence sociálně patologických jevů. ISBN 80-865-6804-0.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, 322 s. ISBN 80-717-8772-8.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008, 322 s. ISBN 978-807-3674-168.

SIMMEL, Johannes Mario. *Nikdo není ostrov*. Vyd. 2., V Euromedia Group 1. Překlad Věra Houbová, Karel Houba. Praha: Ikar, 2003, 645 s. ISBN 80-249-0199-4.

SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika: prevence a diagnostika, terapie a poradenství, vzdělávání osob s různým postižením, člověk s handicapem a společnost*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 160 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4717-333.

ŠIKULOVÁ, Renata a Vlasta RYTÍŘOVÁ. *Pohádkové příběhy k zábavě i k učení*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, 153 s. Výchova a vzdělávání. ISBN 80-247-1361-6.

ŠPIČÁKOVÁ, I., KAČER, J., Salesiánský příměstský tábor, edice Tábor, Brno: Mravenec, 1. vydání, 2007, s. 13, ISBN 978-80-86994-39

ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Základy pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: VŠCHT, 2005, 290 s. ISBN 80-708-0573-0.

VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Vyd. 2., rozš. Praha: Agentura STROM, 1998, 279 s. ISBN 80-861-0602-0.

VÍTKOVÁ, Marie. *Integrativní speciální pedagogika: sborník k projektu "Škola pro všechny" realizovaný s podporou Vzdělávací nadace Jana Husa*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 1998, 181 s. ISBN 80-859-3151-6.

Vnitřní dokumenty Společenství harmonie těla a ducha

Akademické práce:

FILOUŠOVÁ, Eva. *Tábor jako možnost využití volného času dětí o letních prázdninách*. Brno, 2010. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/211290/pef_b_b1/bakalarska_prace_tabor4.txt. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce PaedDr. Jan Štáva, CSc.

VYSKOČILOVÁ, Lenka. *Mimoškolní integrace dětí se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním na venkově*. Plzeň, 2012. Diplomová práce. Západočeská univerzita. Vedoucí práce Josef Slowík. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/s4541w/>>.

Internetové zdroje:

O dobrém táboře. *Opravdu dobrý tábor* [online]. 2008 [cit. 2008-10-15]. Dostupné z: <http://www.dobrytabor.cz/>

O důvěryhodném pořadateli. *Osmero dobré tábora* [online]. 2008 [cit. 2008-10-15]. Dostupné z: <http://www.borovice.cz/clanky/osmero-dobreho-tabora-8-tabor-maduveryhodneho-poradatele/>

O společenství harmonie těla a ducha. *Společenství harmonie těla a ducha* [online]. 2009 [cit. 2009-09-01]. Dostupné z: <http://www.shtd.cz/>

O volném čase. *Průzkum o volném čase* [online]. 2010 [cit. 2010-06-01]. Dostupné z: <http://www.neninamtojedno.cz/jak-dopadl-pruzkum/>

Přílohy:

Příloha č.1

Typy táborů

Nabídka táborů je obrovská a pestrá. V dnešní době jsou tábory jakéhokoliv zaměření. V posledních letech stále roste zájem o tábory pro děti s dýchacími, pohybovými a jinými problémy. Prevencí se stává vedení dětí k pohybu a pobytu na čerstvém vzduchu.

Tábory podle způsobu ubytování:

- Stálý, kde se ubytování odehrává na stálém místě, ve stanech, v chatkách či ve zděných budovách, které na daném místě stojí celoročně a účastníci tábora se zde nachází každou noc po celou dobu pobytu.
- Putovní, kdy mohou spát účastníci tábora každou noc jinde. Do této kategorie lze zařadit například tábory cyklistické, vodácké, pěší.
- Příměstské, což je „*specifická forma tábora, organizovaného během pracovního týdne. Děti dochází ráno na určené místo a v odpoledních hodinách si je rodiče opět vyzvednou*“.¹⁵
- Hvězdicové, což je kombinace stálého a putovního tábora.

Tábory podle zaměření:

- Běžné, které nemají konkrétní zaměření.
- Odborné, které mají konkrétní zaměření (sportovní, hudební, jazykové aj.).

Tábory podle účastníků:

- Běžné, které jsou určeny pro „běžné“ účastníky.
- Ozdravné, které jsou určeny pro děti s určitým onemocněním, určitým handicapem.
- Integrované, které se vyznačují alespoň 20% dětí z dětských domovů, se zdravotním postižením aj.¹⁶

¹⁵ ŠPIČÁKOVÁ, I., KAČER, J., Salesiánský příměstský tábor, str.13

¹⁶ FILOUŠOVÁ, Eva. *Tábor jako možnost využití volného času dětí o letních prázdninách*. Brno, 2010. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/211290/pedf_b_b1/bakalarska_prace_tabor4.txt. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce PaedDr. Jan Štáva, CSc.

Příloha č.2

Táborový řád

Táborový řád aneb devatero provozního řádu tábora je souhrn pravidel, které účastníci tábora dodržují. Týkají se především pravidel pobytu na táboře, povinností a norem. Jde o devět bodů, které jsou sestaveny před uskutečněním tábora hlavním vedoucím. Seznámeny jsou s nimi účastníci při prvním dni na táboře. Po celý zbytek tábora je řád vyvěšen na nástěnce spolu s denním režimem v každém bungalovu.

- Účastníkům tábora se zakazuje opouštět areál tábora bez svolení vedoucího.
- Účastníkům se zakazuje kouřit, požívat alkohol, či jiné omamné látky.
- Účastníci jsou povinni dodržovat základní hygienické návyky, především mytí rukou před jídlem a po použití toalety. Nepít z nádoby druhého.
- Účastníci jsou povinni při přesunech po komunikacích dodržovat pravidla silničního provozu, především chodit v útvarech ve dvojicích, vpravo ve směru přesunu, nepředbíhat se, nestrkat se a jiné. Upozorňovat na blížící se vozidlo.
- Účastníci jsou povinni dodržovat stanovený denní režim.
- Účastníci jsou povinni dodržovat stanovené mravní normy např. zdravit se, nemluvit sprostě, chovat se kamarádsky k druhým, navzájem si pomáhat aj.
- Účastníkům nejsou povoleny návštěvy rodičů, příbuzných či jiných, s výjimkou povolenou vedoucím tábora. Návštěvy na cizích pokojích a bungalovech pouze se svolením vedoucího oddílu nebo vedoucího dne.
- Účastníkům není povoleno používat věci jiných bez jejich svolení, na své věci dbají. Za drahé předměty a peníze/kapesné/ tábor neručí. Mají možnost jejich úschovy u vedoucího.
- Používání mobilů podléhá podmínkám stanoveným vedoucím oddílu

Příloha č.3

Denní režim

8:30 hod. – budíček

8:30 – 9:00 hod. – ranní hygiena, úklid

9:00 – 9:45 hod. – snídaně

9:45 hod. – kontrola pokojů /bodování/

10:00 – 12:30 hod. – dopolední program

12:30 – 13:15 hod. – oběd

13:15 – 14:45 hod. – polední klid

15:00 – 18:30 hod. odpolední program

18:30 – 19:15 hod. – večere

19:15 – 20:00 hod. – příprava na večerní program

20:00 – 21:30 hod. – večerní program

21:30 hod.– večerní hygiena

22:00 hod. – večerka /večerka se upravuje pro děti do 12ti let/

Příloha č.4

Zásady oddílového vedoucího:

- Při svém jednání a chování dodržuje obecně platné právní, bezpečnostní, morální, mravní a etické normy.
- Je plně podřízen hlavnímu vedoucímu tábora.
- Před dětmi – nekouří, nepije alkohol, neužívá jiné návykové látky.
- Nezneužívá svého postavení vůči dětem.
- Dodržuje zákaz udílení fyzických trestů.
- Nesvěřuje oddíl praktikantům
- Dbá na pořádek a osobní hygienu svých svěřenců i vlastní
- Neustále sleduje chování dětí, potírá sebemenší náznak šikany, sexuálního chování, agrese, krádeží, lhaní apod.
- Dodržuje zákaz osobních návštěv a opouštění areálu tábora bez svolení hlavního vedoucího nebo jeho zástupců.
- Zbytečně děti nepřetěžuje, bere ohled na zdravotní stav a vyváženost zátěže a odpočinku.
- Má na paměti, že pracuje s dětmi a chová se tak, aby pro ně byl kladným příkladem

Příloha č.5

<p>Hymna 2013: PAT A MAT v džungli. /hudba, text: Vladimír Bílek/ E</p> <p>1.sloka: Už jsme zase tady, máme různé vnaďy H7 každé zvíře něco zná, /pam pam pam/ Postavíme horu, od shora až dolu E Mat a Pat to dodělá, /... nádhera, nádhera/ E</p> <p>ref.: Já jsem, Ty jsi Já jsem, Ty jsi Pat a Mat H7 E A budeme si spolu hrát</p> <p>2.sloka: Nevadí že spleťou Slunce si s Kometou E7 kalendář když obrátí E pak je zima v létě, žijou ve svém světě H7 Mat a Pat se dál baví!</p> <p>ref.: E</p> <p>3.sloka: Před nimi je velká džungle, E chybí hrůšky, jabka, ringle E7 A a zvířata je udiví E Stojí tu jak opáření, lesní vůní omámení H7 E to zas bude k zbláznění</p> <p>ref.: Já jsem, Ty jsi Já jsem, Ty jsi Pat a Mat budeme si v džungli hrát</p>	<p>Hymna pro nemocné: Prášky /hudba, text: Vladimír Bílek/ E</p> <p>1. Hory louky stráně voní E7 Karel krásně zpívá pro ni A Musíme si vzít prášky E nad potokem lítaj vážky H7 E mějte pro nás pochopení</p> <p>2. Pan doktor se vážně tváří E7 leden, únor nebo září A Ty žlutý mám nejradši E už mě boja netlačí H7 E V životě se lecos změni</p> <p>ref.: E Fis moll A E E To jsme my, vážení E Fis moll A E to jsme my, vážení</p> <p>3. Život ten se s nikým nemazlí E7 jenom někteří jsou prostě zlí A Nic si z toho neděláme E raději si zazpíváme H7 E středa, pátek v pondělí</p>	<p>2013: Závěr hry ČAU LÁSKO /text: Vladimír Bílek/ G</p> <p>1.sloka Slunce už zapadlo ami zvířata v klidu jdou spát C to naše divadlo G ani asi se jim bude zdát</p> <p>2.sloka: Mat a Pat odchází ami co se dál bude dít C jsou další příběhy ami které s nimi budem žít G ami Čau lásko, čau lásko C ref.: G s vámi se loučíme, loučíme G nashledanou /opakovat/</p>
--	---	---